

НАРОД

„Народ„ излази свакога дана по подне.

Штампарииа се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник

КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

ПРИЛОЗИ

Признање и захвалност за свако добро које му се учини — то је једна од најкарактеристичнијих особина нашег народа. Да ода јавно признање и да сачува вечиту захвалност према ономе који му је указао какву било помоћ, нарочито у невољи, то је за свакога правог Србина прва и најсветија дужност и у исто време основно питање националне чести и патриотског достојанства... С друге стране, та дивна и узвишена особина нашег народа, поред његовог беспримерног самопрегорења, највише је и допринела да у очима свега културног и цивилизованог човечанства Србин данас има светитељски ореол мученичке славе и један такав морални углед, који се ничим не може ни заменити ни исплатити...

Наше петогодишње мучеништво, без суза и јаука, у души просвећених народа није изазвало само обично сажаљење према ономе који пати, већ право божанско дивљење према надчовечанским напорима и отворено признање за наш удео у општој борби и за опште циљеве човечанства. Због тога је, поред помоћи која је нашој држави указивана од савезничких држава, и приватна помоћ намењена нашим народним масама и породицама наших бораца, из истих мотива, била и велика и лепа и значајна.

Сви племенити народи, савезнички па чак и неутрални, притекоше у помоћ рањеноме српском лаву. Са дивном и бесмртном Француском, којој ће остати вечито част да је прва схватила наше питање и да нам је прва притекла у помоћ, почели су се убрзо такмичити у помагању наше сиротиње и наше нејачи велика Британија и нови велики геније човечанства — Сједињене Државе Северне Америке. У новцу, материјалу и разним другим

видовима та је помоћ било обилата и искрена, велика и увек добродошла. Један велики и леп број приватних удружења био је створен по тим великим земљама искључиво за прикупљање и указивање помоћи за опште идеале пострадалих Србима. У целој Француској напр. нема ни једне куће, која није макар шта учинила за нас: сем свега осталог, само на два нарочито приређена Српска Дана цело француски народскупио је за мученицу Србију на пет милиона франака, и поред тешке ситуације, којој су се онда и они сами налазили...

Остављајући да доцније поново изнесемо у свој његовој обимности и важности ово значајно питање и у исто време да га претресемо у духу схватања нашег народа и његових интереса, нарочито моралних, — за сада само скрећемо пажњу наших марадавичких фактора на извесне ствари, које треба одмах учинити и затим редовно вршити:

Почевши од балканских ратова па до данашњег дана треба одмах објавити имена и прилоге свих оних племенитих лица и корпорација, који су ма шта за нас учинили. То објављивање да буде извршено у засебним књигама, понаособ, на језику за сваку одговарајућу нацију, и са назначењем циља коме је прилог био намењен. Поред свега осталог, те књиге треба да послуже и као колективне изјаве захвалности с наше стране.

Организација целог посла око пријема и расподеле свих прилога треба да буде изведена на једној модернијој целисходнијој основици него што је то до сада било. У овом важном питању има да се у првом реду ангажује држава, и то не само ради правилног и правичног функционисања него и ради потребне контроле у свима разним нијансама.

И на овом пољу и у овом погледу дужност је наших управних институција да бар очувају оно што су наши дивни борци своје на роду и својој држави са оружјем извојевали и крвљу створили.

ЗВЕЗДИЦЕ

Питали сиромашног избеглицу:

Шта сте имали за ручак?

— Пилав. — А за вечеру?

— Пиринач. — Па пилав и пиринач то је једно исто!

— Јесте исто, али тек да мало променим јеловник...

Гаргантуа

ЗА УЈЕДИЊЕЊЕ

Париз, 13 авг.

Црногорски одбор за уједињење Црне Горе и Србије, чији је председник г. Радовић, објавио је једну своју ноту у којој изјављује, како је свесан и уверен, да национални задаци и историјски идеали Црне Горе, који су се манифестовали у сталној борби за независност и уједињење, воде Црну Гору исходу овога рата када ће се испунити њена улога самосталне српске државе, а који ће је позвати да уђе у Краљевину удружених Срби Хвата и Словенаца, усвајајући у целини изјаву Пашића и Трумбића од 7 јула о. г.

Потпуно солидаран са изјавом са Крфа, одбор је уверен, да верно изражава тежњу српског народа у Црној Гори, када своју акцију упућује остварењу уједињења Срба, Хвата и Словенаца.

ДАВИД И ШАЈДЕМАН

Лондон, 14. августа.

Према обавештењима Рајгерове Агенције, утицај Шајдеманов у социјалистичкој странци све се већма губи пред доктором Давидом. Недавно је, у Мајенсу, др. Давид изложио велику немачку жељу за миром. Он је осудио агитације пангерманиста, који, и поред резолуције у Рајхстагу за мир, и даље храбре оне, који су за продужење рата. Он је најзад изјавио, да је потребно једном да престане таква ситуација.

СИЗИФОВ ПОСАО

Крф 12 авг.

Аустријске војне власти су одмах забраниле основне и средње школе у Србији, одлучивши да се њихово остварење може извршити само по предходном одобрењу. Начела међународног права овлашћују војничку окупацију да може успоставити своју полицију и извесне судове али ни у ком случају и своје школе. Аустријанци су претили преко тих начела, хотећи да искористе школе за однарођавање становништва; то је се видело чим су се отвориле нове школе у поседнутој Србији. Пре свега, ниједан учитељ нити професор српски није био примљен да даје предавања.

Предавање немачког и мађарског језика у свима школама постало је обавезно. Вредно је забележити да ни у самој монархији, изузет мајући Мађарску, па ни у Босни и Херцеговини, немачки језик није био обавезан у свим школама.

Како Немци мисле

Ове године изашла је у Паризу књига др. Пола Жиро Пред историјом. Из завршне главе те књиге доносимо ових неколико цитата, врло занимљивих за немачки менталитет:

Ево тих цитата:

Ако се ради оно што захтева национални интерес немачки, онда нема смисла узнемиравати се тиме, што се наши поступци сматрају за неморалне изван немачких граница.

Барон од Рајнбабена, министар финансија

Нека је благословена рука која је фалсификовала Емску депешу.

Професор Ханс Делбрик.

Без икаквог устручавања могу да кажем овде, јавно, да се Немачка не може опредељивати према праву.

Кнез Билов (Рајхстаг, 1^а децембра 1900).

Прво узмем, па затим увек нађем некога који ће да докаже да имам право.

Фридрих II.

Изађем осуди свију часних људи гадне поступке Пруске, којима се вређају најсветија и најлегитимнија права. Изађем гневу целога света њен напад на нашу независност; њен самовластан рад, нечувен

Једна личност која је посешила београдску гимназију, којом управља капетан Хоровец, пише у „Будапештски Хирлан„ од 15. марта ове године, да је мађарски језик предмет главне пажње и да су постигнути веома добри резултати, благодаречи професору који је нарочито послан из Пеште.

Аустријанци су у целој земљи отворили само једну гимназију са 385 ђака међу којима 212 из Београда. Ове године, молбе за упис морају бити оверене од војног команданта коме је дужност да даје мишљење о владању ђачких родитеља, што значи да само деца родитеља који се сматрају политички исправни, могу посећивати предавања у средњим школама.

Тенденције аустријских власти су очевидне и њихова главна брига састоји се у ширењу немачког и мађарског језика. Тога ради отварају се искључиво основне школе, пошто се страни језици најлакше могу ширити преко мале деце.

у анализа историје; срамоту учињену јавном моралу, међународном праву и обичајима цивилизованих народа. Ђорђе V, краљ Хановерански (Протест против Пруске).

Треба оставити на страну општа места о одговорности нападача. Кад рат постане потребан треба га водити. Сам успех га оправдава.

Генерал Молтке.

Ствари треба водити тако, да под тешким притиском великог наоружања, крупних жртава и затегнуте политичке ситуације прекид буде сматран као ослобођење.

Ултиматум са кратким роком, после кога долази непосредно инвазија, допринеће довољно оправдању наше акције са гледишта међународног права.

(Тајни, званични рапорт о ојачању немачке војске. Циљеви и задаци наше националне политике, наше војске и наших специјалних органа војничких; Берлин, 19. марта 1913.)

Немачка треба да буде провокатор и да меша карте тако да други буду приморани да нападају.

Генерал Бернарди.

Рат је дужност и идеална потреба.

Генерал Бернарди.

Војска немачка је гранитни блок, на коме ће Господ довршити своје дело светске цивилизације.

Виљем II.

Рат је свети: он не да да хужаност падне у материјализам.

Молтке.

Ми ћемо анектирати Данску, Холандију, Белгију, Швајцарску, Ливонију, Трст и Венецију, и северну Француску од Соме до Доаре. Овај програм који издажемо без икаквог страха, није будалаштина; царство, које тако хоћемо да створимо, није утопија: ми већ имамо начина да ово остваримо. Генерал Бронсарт од Шнелендорфа, пређашњи министар војни.

Треба упропастити Француску. Сем тога, ми тражимо онолико Француске територије, колико нам је довољно да да будемо увек безбедни. Са ове територије да се свакуину сви становници.

Даниел Фриман.

(⁴ ад бих ја био цар)

Победилац мора да има апсолутну вољу у заповедању и да ради на политичком и етничком уништењу побеђеног. Завојевач треба да на најсуровији начин утврди своје привилегије; овако радећи, неће учинити никакву неправду.

К. Ф. Волф.

(Пангерманске таблице)

Кад се објави национални рат, тероризам постаје војнички потребан.

Генерал Хартман

Јављају ми, да је пет стотина војника пало вечерас у наше руке. Ух, то је за жаљење да још примају заробљенике а не стрељају их тај час!

Бизмарк

(Мемоари, белешке о битци код Хеја)

Од данас неће се примити ни један заробљеник. Сви заробљеници да се побију. Ранјеници, имали оружје или не, такође да се побију. Ничко жив не сме остати иза нас.

Генерал Штенгер

командант 58 бригаде, 1914

Ми, Немци, добили смо праву културу има већ читаво столеће. Ипак треба да прође још неколико столећа, па да наши земљаци добију толико духа и културе, те да се за њих може рећи: да су давно пребродили оно време када су били варвари.

Гете

(Писмо Екерману)

ОДЛИКОВАЊЕ

Разним Француским орденима одликовани су ови српски официри у Северној Африци:

Пуковник г. Михл, командант српских трупа у сев. Африци одликован је великим орденом Нишана; орденом Легије Часте одликовани су: пуковници г. г. Драгутин Милутиновић Ђорђе Ђорђевић, Емило Белић, Јовановић, Јован Ивковић, Воја Поповић; потпуковници г. г. Милорад Радовановић и Михаило Милићевић; санитарски мајор г. Радовић и капетан I класе г. Павловић. Разним другим орденима одликовани су: пуковник г. Живковић, потпуковник г. Маринковић; капетан г. Бошковић; капетан г. Марјановић; потпоручник г. Пређић; санитарски пуковник г. Николић; капелници г. г. Покорни и Нигел; потпоручник г. Недић; пуковник г. Чедомир Местановић и поручник г. Ђорђе Петровић.

ЧЕШКИ КРСТ

Рим, 13. августа

«Народни Политика» из Прага захтева хуманитарне мере у корист амнистираних и њихових фамилија, дајући ужасан опис мучења, којима су били подвргнути у аустријским затворима. Журнал тврди, да је мало ослобођених могло да се врати својим породицама, јер је највећи део морао бити транспортован у

болнице; врло велики број је био већ похро од глади и хладноће и због рђавог поступања.

Из затвора у Карлсдорфу много ослобођеника морали су бити изнесени на носилима јер су били пали од слабости; међу њима и посланик Српских и више хрватских листа. Украјински новинар

Икарпвик умро је у затвору у Меларсдорфу трагичном смрћу због рђавог поступања. Чешко-словачки песник Бекруш стојички је подносио глад, зиму и увреде својих чувара, за то што је пре рата писао песме у којима је износио патње свога потиште ног народа.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

На левој обали Мезе Французи су мало напредовали јужно од Бетенкура. Они се налазе на ивици овог села и на јужној обали речице Форже.

На десној обали Мезе француске су трупе јутрос снажно нападе између мајора Мормона и шуме Ле Шом. Напад је потпуно успео и оне су поселе све своје објектине и поред озорченог немачког отпора оне су заузеле њихову одбранбену линију на фронту од 4 километра и у дубини од једног километра. Један снажан немачки против напад на излазу шуме Ваврил одбијен је под ватром француске артиљерије са тешким губицима. Французи су добили много заробљеника, који нису још пребројани.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Јутрос рано заузели смо непријатељске положаје источно од Амрикура. На фронту од једне миље и у дубину пола миље наше су трупе на јуриш заузеле непријатељске odporне тачке и мајур Малаков. Имамо 136 заробљеника. Померили смо нешто унапред наше линије југоисточно од Сен Жилијена.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

На Красу смо утврдили заузеле положаје. Непријатељски напади пропали су. До сада имамо заробљеника војника 23.000 и 600 официра. Плен износи 75 топова, од којих су два мерзера од .05 м.м., као и велики број митраљеза.

РУМУНСКИ КОМИНИКЕ

Између Дофтене и Путне одбили смо три непријатељска напада.

Непријатељ је на сектору Корбул, после јаког бомбардовања успео да заузме неке положаје. Руси су силним противнападима повратили изгубљене ровове и вратили непријатеља на старе положаје.

ДОГАЂАЈИ

ОДЛАЗАК ГРЧКОГ КРАЉА

Грчки краљ Александар вратио се у Атину специјалним возом јуче у 6 сати по подне.

ПОПРАВКЕ

Сопственици кафана на тргу Слободе подићи ће своје кафане на широком терену преко пута Српског Конзулата. Тај терен иначе је био намењен за подизање једне јавне баште.

НОВА ПИЈАЦА

Солунски Општински одбор је решио да се подигне једна велика нова пијаца и она ће, по свој прилици, бити на Марсовом пољу.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ЛОНДОН. — У области Ланса Немци су увели у битку више од педесет батальона. Њихови губитци цене се између 12.000 и 15.000 људи. Укупан број заробљеника, које су добили Французи и Енглези износи 32.000.

ЛОНДОН. — Ерицбергер је у комисији Рајхстага озбиљно критиковао рачуне и таблице адмирала Фон Капеле, који се односе на сумаренски рат. Те су таблице, рекао је он, исто

тако произвољне, као и раније оцене, јер Фон Капеле износи само укупну тонажу британску и њену тонажу, коју су уништили сумарени, а неће да помене тонажу свих ~~океанских~~. Фон Капеле је био збуђен овом замерком и одговорио је, да су моринске власти добиле само ове податке.

Базел. — На једном ревии Кајзер је рекао трупама: „Бог је ставио народ и војску на тешко искушење. Ми ћемо се борити, све док непријатељ не каже: доста! Ворба је тешка. Награда за победу биће за Немачку: слобода мора и слобода завичаја.“

Лондон — Стање здравља Сир Едварда Греја задаје врло велике бриге.

ВАШИНГТОН. — Сенат је једнодушно усвојио један додатак, по коме се удара нарочити порез на приходе изнад два и по милиона франка. Ако овај пројекат постаје закон, порез за милионере износиће 67 и по од њихових прихода.

Буенос Аирес. — Један француско-енглески комитет купио је аргентинску трговачку флоту за 16 милиона пијастра.

Париз. — Италијански краљ и Поенкаре измењали су честитке поводом француских и италијанских успеха код Вердена и на Трентину.

Амстердам. — У Хаг су стигли немачки преоварачи да покушају да закључе у Холандији зајам, налик на онај у Швајцарској, како би се поправио курс марке.

ПАРИЗ. — У својеручном писму Поенкареу грчки краљ Александар тврди, да су његов отац и брат званично абдицирали.

Лондон. — Министарство војно објављује, да су савезници, од почетка априла до 9. августа заробили 102.218 људи. Међутим велики је број заробљеника од 9. августа до данас.

Атина. — Италијански краљ ће посетити верденски фронт.

Триумфални лук

— Л. Албастадо —

(2)

II. Као што је раније речено, стуб је подиђнут у част Максимиана Галерије, за сјајну победу однету над персиским краљем Нарзесом; а подиђнут је у Солуну из простог разлога, што је император обећао овој вароши ранг императорске столице.

Проучавајући пажљиво преставе које су насликане на луку, видимо да се ређају сви догађаји из овога рата. На жалост већина рељефа је уништена, а они који су остали искварени су делом зубом времена а нарочито немарношћу.

Рељефи су сви постављени у хоризонталним редовима око стубова лука; на горњем делу споменика их нема. Овај ред даје, између осталих користи и ту, што допушта посма

трачу да посматра по вољи преставе, намештене не тако високо од земље. Даје између осталог корист, што нам излаже догађаје по хронолошком реду, од дна до на врх лука. Уметници, који су радили на стварању споменика поступали су при раду на овај начин: У почетку су представили на сва четири унутрашња стуба, историју из једног дела рата, из једне борбе; стубови с пола не носе рељефе. На послетку, изложени рељефи на свакој од четири стране стубова иду што је могуће боље за временом, тако да даду најстаријим догађајима највидљиво место.

Преставе се ређају и подељене су тако: Стуб југо-западни (I страна југо-источна, први рељеф одозго): Импера-

торова беседа; У средини гомила војника, види се император Галерије где стоји на ивици стене. Глава је однета са рељефа а тако исто дванајест или тринајестлика које представљају на овом луку, монарха, све су лишене главе. Ова кварења су можда догавала намерним насиљима, јер се зна да рђава поступања беху честа противу успомена умрлих нарева. Галерије држи десну руку на својим прсима, близу левог рамена, као што императори обично чине, кад говоре трупама. Својом левом руком држи неки предмет сличан палици. Десно од трибине насликан је ратник, који својом десном руком држи заузданог коња. Лева страна завршава се једном богињом, која објављује сретан исход рата, она држи један rog са изобиљем. Лево од императора види се гомила војни а који разговарају.

Иста стража (II рељеф одозго) Битка: у средини ре-

љефа, у првим редовима римске војске, Галерије је у борби са једним од непријатељских вођа. Он јаше на коњу од мегдана. Глава императора је и овде тако исто нагрђена. Његов је противник такође на коњу. Он упушта своје копље јер је прободен копљем императоровим. Борба се пружа на оба краја рељефа; десни угао је заузет једном богињом

Иста страна (III рељеф) Императорова милост. У средини рељефа седс на два полукружна пања два Августа, њима са стране стоје два Цезара Два Августа су Иноклецијан и Максимин Херкул, а Цезари Галерије и Констанс. Сва четири императора држе, два и два за по једну руку две жене, које клечећи преклињу, једну лево а другу десно. Ова сцена представља

милост, коју императори дају двома провинцијама.

Страна северо-западна (I рељеф одозго) Част победоцима истока. Лево, на крају рељефа, види се у једном удубљењу: Једна богиња десно од четвртасог стуба галерије седи на једном камену облика цилиндричног. Левом руком ова богиња држи круну од цвећа. Десна рука почива на колену. Крилати богови љубави су поред ње.

— Свршиће се —

МАЛИ ОГЛАСИ

ХОТЕЛ «АЛЕКСАНДРИЈА» налази се у непосредној близини хотел «Телеграфа» и једини је, који је у том крају остао после пожара. Српска кујна, собе на расположењу. Препоручује Атанас Атанасијевић, хотелијер. 1-8

БРОЈ 10 ЛЕПТА

„Народ„ излази свакога дана по подне.

Штампариа се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник

КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

КОНТРОЛА И САНКЦИЈА

Франуски Народни посланик Леон Акамбре објавио је, под овим насловом, један чланак, у коме су у главном, ове мисли:

Контрола, ма ђијска реч! Али шта је то, управо, контрола; у чему се она састоји?

Шта значи контролисати?

Контролисати значи, пре свега, констатовати. Затим, констатовати не само оно што је сте него и оно што није а требало је да буде, а тако исто констатовати и недостатке, као и врсту и степен тих недостатака.

У свакој социјалној заједници реакција средине тежи да покаже појединцима, као санкција њихових поступака, да су они везани међу собом извесним обавезама и извесним дужностима. Због тога контрола има да буде што чешћа.

Они који треба да буду контролисани имају често једну једину мисао: омести друге да се обавесте, омести друге да упознају њихов рад, омести друге да контролишу функционисање организма чији су нераздрвојни делови и једни и други.

Исто тако и контрола може бити површна или недовољно савесна, а санкција одоцњена или недовољно правична, али није у природи саме ствари да контрола и санкција буду несавршене. По томе што је контрола рудиментарна и површна не сме се закључивати да је она рђава по себи и старати се да се она избегне; по томе што је санкција неправична, не сме се закључивати да је она за осуду и да је треба изоставити.

Ако је контрола рђаво обавештена, морају јој се расветлити ствари; ако санкција пада у грешке, морају им се пронаћи узроци и отклонити. Ово је у општем интересу целе заједнице, јер би иначе многи поступци били неправилно оцењени и изазивали незаслужене последице.

И сада, за време рата, може се у извесној ме-

ри директно радити на контроли и санкцији, као и у време нормалних односа у социјалном животу.

Целокупна јавна организација, целокупна функција великих организационих тела, све савршенство њихово и увећање њихове моћи и силе лежи једино на два основна постоља: на контроли и санкцији.

Рат је ту, који ће са свима својим догађајима и многобројним примерима да потврди, подупре и подржи ову тезу.

ЗВЕЗДИЦЕ

Ко би могао веровати, да се и данас помишља на то да се свирком пропаганде српска ствар на страни? Гаргантуа

Г. ПАШИЋ О ИТАЛИЈИ

Лондон, 15 авг.

Пре него што ће поћи у Рим Пашић је изјавио уреднику »Векли Диспач«. да између српске и италијанске владе не постоје никакве диференције. На против, односи су карактеристични по томе, што постоји основна хармонија у погледима. Треба правити разлику између званичног држања двеју земаља и држања извесних политичара и неких листова, који су само тумачи крајњих тежња. Зар би смо могли ми да верујемо, да би Италијани тежили, да неправедно погађају принцип националности, на коме је створена њихова рођена држава?

Отаџбина Гарибалдија и Мацинија не може да се противи нашем Уједињењу.

ЈЕДАН ЛЕП ПОКРЕТ

Франуско-српски комитет послао нам је ова обавештења:

Комитет се састоји из чланова који му припадају. За Србе и Французе војне обавезнике примање у чланство је безусловно и бесплатно.

Управу комитета састављају: два председника, два подпредсед-

ника, два благајника и два главна секретара, увек по један Француз и један Србин.

Комитет је подељен на дванајест секција, и то: народна и политичка економија и друштвени и политички живот — науке — опште и стручно образовање — витешко и војно образовање — јавна предузећа, рударство, саобраћај — индустрија — трговина — финансија — земљорадња — медицина и народно здравље — уметности и занати — књижевност и новинарство.

У циљу пропаганде комитет оснива француско-српски дом где ће се састајати чланови и секције и где ће се држати курсеви, предавања и књижевни и уметнички скупови.

Приходи комитета су: поклони, субвенције, добровољни улози, од улазница при манифестацијама у корист комитета и од листа и нарочитих издања.

Литерарни француско-српски лист биће орган комитета и средство за обавештавање чланова.

Комитет станује у Франковој ул. 16.

ГРЧКА И СРБИЈА

Атина, 15. августа

Одговарајући на критику неких посланика из опозиције, Венизелос је држао један врло дуг говор у скупштини. Председник владе добио је све аргументе својих противника и изразио је своје пуно поверење у спас отаџбине и у повраћање изгубљене територије. Овај говор изазвао је у скупштини тако јак утисак, да је десет посланика из опозиције одмах пришло владиној страници.

Скупштина је даље једногласно изгласала дневни ред изјављујући, да је уговор о савезу са Србијом свети и да је грчки народ готов да поднесе све жртве у рату.

Скупштина је такође, том приликом, упутила своје поздраве Српском народу.

У ИСТОЧНОЈ АФРИЦИ

Лондон, 15. авг.

Један званичан британски коминике о операцијама у источној Африци каже, да су Нем-

ци принуђени да се са пута Линди Масаси поведу за осам миља.

Код Мпепос, шесет и пет миља јужно од Маеиге, наше колоне, које оперишу у том крају, опколиле су једну знатну немачку снагу.

МУДРОСТ Г. ЗАМИСА

Атина, 15 августа

Под овим насловом «Патрис» пише о начину како је Заимисов кабинет пристао на повреду српско-грчког уговора о савезу:

«Кад је у септембру 1915 г. Венизелос приморан да по други пут да оставку, због тога што је бивши краљ одбио да изврши уговор са Србијом, нови кабинет образовао је Заимис, задржавши за себе портфељ министра спољних послова.

Надлежно одељење министарства спољних послова пожурило је већ првих дана да поднесе Заимису текст уговора са Србијом, како би председник савета могао сам да створи идеју о обавезама, које је Грчка имала према савез-

ници Србији у тренутку кад ју је Бугарска напала.

Александар Заимис није хтео да чита уговор. Он се правдао да се примио састав кабинета са ограниченим мандатом. Према томе кад би он проучио текст уговора, он би могао стећи уверење да је обавезан да га поштује, а то се није слагало са мандатом који је добио!»

ВИДЕЋЕМО

Женева, 15 авг.

Аустријски листови надувачко коментаришу декларацију са Крфа. Они кажу да је решење југословенског питања унутрашња ствар аустроугарске монархије и тако мора остати. «Чак и кад би војска генерала Сараја, вели «Наје Биргер Цајтунг», ослободила Србију, то не би довело до остварења свесрпске краљевине, јер тај проблем мора бити решен на друкчијим основима, него што су они, који су постављени на Крфу.»

Очевидно је из ових изјава, да ће се централне силе, свом снагом, одупрети остварењу споразума на Крфу.

Почети шпанске кризе

Шпанија преживљује тешке моменте; такве, какве можда није познавала још од времена реставрације. Хронична агитација, која се примећавала у земљи, до сада се ограничавала на ниже класе и на странке, непријатељске према режиму. Данас се она шири и у вишим друштвеним класама и чак код неких државних органа. И оно што је најгоре, то је, што покрет не добија само у ширењу, већ и у јачини, што добија претећи карактер, тако рећи револуционарни.

Унутра у земљи војнички утицај и напори који чине и које су чиниле републиканске и тако зване напредније странке, у намери да их експлоатишу, произвели су велико раздражење. Жучност радикалне штампе била је толика, да је влада сматрала за потребно, да установи цензуру и да забрани више листова. Довољно је рећи, да су међу војницима растурали тајни листови, позивајући их, да одричу послушност и да се, кад дође томе време, придруже револуционарном покрету.

У исто време, комитети су почели да се стварају све више и више. Било их је и наредничких па чак и полицијских. Много чиновника и службеника државних стварали су удружења, а већ и да не ра-

чунамо друге елементе. И сви су они, више или мање јачим тоном, тражили оно што су мислили да је право.

Тако се покрет проширио и међу каталанским парламентарним представницима. Посланици и сенатори из ове области, без разлике мишљења и странака, рачунајући и владине странке, састали су се на први састанак и тражили да се одмах сазове скупштина, да би се саветовало о тешким, актуелним питањима, а нарочито о питањима војничким и економским. Кад је влада ово одбила, сви парламентарци, не само из Каталоније већ и из целе Шпаније, сазову један народни скуп. Јавно мишљење било је врло узрујано и издавани су жучни манифести. Један од њих, који је издала регионалистичка странка, грм «против фиктивног режима, због кога ми немамо организовану ни војску, ни финансије, ни правду, ни средства за економско развијање.»

Влада се нападала што вређа устав не сазивајући парламенат и кријући се иза круне. Протествовало се против држања председника владе Дато, који је забранио овај скуп и тврдило се, да ће незабжан резултат таквог држања бити насиље и анархија, за коју ће одговорност пасти на владу.

И поред забране састанака се одржао одређеног дана и, противно званичним саопштењима, која су објављена у целој страниој штампи, он је расуртен тек после саветовања од два сата, кад су већ донете одлуке, које су биле у програму и кад су образовани одбори.

Да би се Каталонци спречили да учествују, биле су предузете особите мере, али се ипак састало осамдесет посланика, од којих половина нису били Каталонци. Међу њима биле су и врло важне личности, као што је Алварез, шеф реформиста и Иглезијас вођа социјалиста.

Састанак је био у гувернеровој палати у Барселони. Власти су биле врло изненађене јер су мислиле, да ће састанак бити у општинској згради, која је била поседнута војском.

Полиција је продрла у палату и покушала, без успеха, да растури збор. Нико се није смео усудити да употреби силу. Кад је дошао гувернер у салу, нико се није дигао а саветовање је продужено. Три пут узастопце гувернер је наређивао да се распусти скуп, али га нико није слушао. Најзад су похашени сви присутни, али су пуштени одмах по изласку.

Ово просто излагање факата показује колико је ситуација тешка. Она је у толико тежа, због владиног држања по коме су коловође одмах пуштени. Да ли је то била слабост или дипломатија? Једно је сигурно, да је она шевфовима покрета дала нове енергије, која се одмах по томе проширила на радничке класе, на чиновничка удружења, која је створила велике штрајкове и општу разривеност, којој се не може сагледати краја.

КРАТКЕ ДЕПЕШЕ

Париз. — „Локал Анцајгер“ сазнаје из доброг извора, да је папа знао за услове за мир, које жели Немачка. Те услове он је предложио савезницима.

Лондон. — Америчко посланство у Копенхагену извештаје

етило је владу у Вашингтону да Немци силом узимају у војску америчке грађане. Лансинг је поверио шпанском посланику у Берлину да изврши анкету о томе.

Лондон. — Сазнаје се да је шведска влада узела иницијативу за један састанак министара у Штокхолму. На том састанку саветоваће се о тешкој ситуацији у коју су дошле неутралне државе од времена уласка Америке у рат.

ТЕНКОВИ

Лондон 15 авг.

Немци су раширили претеране приче о неком тобожњем уништавању енглеских

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Извештај од 15 сати. — На фронту Ене Немци су последње ноћи били врло активни. После јаког бомбардовања нарочита њихова одељења извршила су серију напада на разним тачкама француских линија. Француске трупе одбиле су све ове нападе.

На левој обали Мезе Немци су, једним врло јаким противнападом, покушали да одбаце Французе на јужну ивицу Бомона. Французи су уништили све ове покушаје и задржали су положаје, где су се утврдили. — Број здравих заробљеника, које смо добили 13 августа, прелази 1130, међу којима се налази и више официра.

У току 12 и 13 августа оборена су три немачка аероплана и један сталан балон, а четири аероплана оштећена су и приморана да се спусте. Авијатичарске терене у Ексу, у Фоамеу, и бивак у Гримији и Ваврилу бомбардовале су француске ескадриле.

Извештај од 23 сата. — До ста жива артиљеријска акција на десној обали Мезе, у области северно од коте 344. У току дана Немци нису вршили никакве покушаје против

блиндираних аутомобила. Дописник Рајгерове агенције у британском главном штабу телеграфиса, да су тенкови, у последњим операцијама, извршили огромних услуга.

Каку су снагу представљали тенкови види се и по томе, што их немачка телеграфија без жица зове моћним оружјем. После напада од 4. и 5. августа 21 тенк обишао је све непријатељске линије и разоравао утврђења.

ПARIЗ. «Матен» дознаје из Женеве: Од 18 јула 1914 до 18 јула 1917 у Русији је мобилизовано више од 12 милиона људи. За Народну Одбрану ради данас 52.000 фабрика.

нових француских положаја. — У Лорену Французи су одбили два немачка испада и добили заробљенике.

Источна војска. — Канонада и сукоби патрола северно од Битоља. Средња артиљеријска активност на осталом делу фронта. Наша авијатика бомбардовала је Лешницу, Малич и Орид.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Извршили смо два успела испада источно од Уставерне и добили заробљеника.

РУСКИ КОМИНИКЕ

Западни фронт. — У правцу Барановића констатује се јака артиљеријска активност а у истом пределу и авијатика је врло активна. У правцу Владимир Волински, у ноћ између 11 и 12 августа непријатељ је прешао у офанзиву против елемената наших положаја северно од Шелви али је одбијен нашом ватром. — Наши авијатичари бацали су многе бомбе на разним тачкама непријатељске линије

Румунски фронт. — У области северно-западно од вароши Серета непријатељ, предузевши понова офанзиву, нај

пре је заузео један део наших ровова, али смо их ми противнападом одбили и повратили положаје. У правцу Резди — Вазарени непријатељски напади северно од Грозеши и северо-источно од Севеје, одбијени су.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

На висоравни Бајнзица битка се појачава. Огорчено и са новим појачањима непријатељ покушава да нас спречи у нашем напредовању према источној ивици висоравни. Наше трупе одлучно су сломиле овај нов непријатељски отпор и на више тачака их је одбацила побеђене. Алпијски батаљони Тонале и Пасубио одликовали су се својим храбрим држањем.

У току јучерашњег дана заробили смо више од 500 људи. — Наши аероплани, сталним и успешним бомбардовањем, појачали су у непријатељској позадини неред, који је створен наглим повлачењем.

ДОГАЂАЈИ

Г. ГОДАР У СОЛУНУ

У Солун је стигао г. Жистен Годар, државни подсекретар у Министарству Војном за санитарску службу, да изврши инспекцију санитарних установа. Он је, у име француске владе, дао 60.000 франака за пострадале од пожара.

ПУТ КРОЗ ИТАЛИЈУ

На основу саопштења италијанског Министарства Иностранних Дела, извештавају се г.г. официри, војни чиновници и сва остала лица, која путују преко Италије, да немају права на бесплатан превоз пртљага кроз Италију.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ПARIЗ. — «Пти Паријиен» интервјуисао је г. Сорела општинског чиновника из Сен Кантена, кога су Немци недавно пустили као инвалида. Он је рекао: Непријатељ, предвиђајући

да ће ускоро морати да евакуише варош, разорио је сва села у околини, порушио куће и посекао дрва. Немци су почели сад то исто да раде у Мобелжу, који је неко време био фаворизован а данас је у толико под несрећнијим режимом, у колико је непријатељ стекао уверење да неће моћи очувати тај крај.

ПARIЗ. — «Њујорк Хералд» јавља да је одбор за снабдевање тражио од конгреса кредит од два и по милиона за конструкцију челичних лађа.

Штокхолм. — Коментаришући ново гласање Странке Рада у корист учешћа енглеских социјалиста на конференцији у Штокхолму, листови верују да ће савезничке владе остати при својој одлуци да не издаду пасоше делегатима. — Брантинг ишли да су садашње околности погодне да се одбаци пројекат о састанку те конференције, али, додао је он, одлука припада Русима.

Париз. — На телеграм г. Поенкареа, поводом уласка Кине у рат, председник кинеске републике овако је одговорио: Кина се надаће допринети да се смање ужаси рата. Она је решена да се бори против централних сила, које су, рушећи човечанске законе, поставиле непријатељи света.

ПARIЗ. — Поводом последње победе француских трупа, које су одбиле непријатеља са висова који прете Вердену, министар војни Пенлеве послао је верденским трупама и генералу Петену телеграм, у коме им се изражава дивљење и захвалност француске владе. — Генерал Петен одликован је великим крстом Легије Чести.

Петроград. — Министарски Савет саслушао је извештај, који ће се поднети Скупци у Москви. Седници је присуствовао и генерал Корнилов. Париз. Нереди и даље трају у Шпанији. Тешко је оценити ситуацију али постоји стварна опасност.

ЊУЈОРК. — Државно Одељење у савету америчке владе изменило је држање у питању о снабдевању неутралних и оно је за примену строге блокаде немачких суседа.

АТИНА. — Скупштина ће у суботу завршити рад.

свети ликер. Иста страна последњи рељеф Једна свита са истока доноси императору дарове. Свита која је тек стигла у варош, приближава се величанствено, држећи у рукама богате дарове, одређене за императора победноца. Један од Персијанаца води једног дивног лава.

(Свршетак)

МАЛИ ОГЛАСИ

ХОТЕЛ «АЛЕКСАНДРИЈА» налази се у непосредној близини хотела «Телеграф» и једини је, који је у том крају остао после пожара. Српска кујна, собе на расположењу. Препоручује Атанас Атанасијевић, хотелијер. 2-8

Славко моли Глишу Јовановића надзорника основних школа, да му се јави писмено или лично, шатор «4, Микра

Триумфални лук

— Л. Албастадо —

(3)

III. Цела северо-западна површина (последњи рељеф), заузета је са седам шкољкастих издубљења. Четрчлести стубови издубљења носе дорско оглавање, на којима се виде фигуре да стоје али тако искварене, да се не би знало да каже шта оне представљају. На горњем делу рељеф се завршава са једним редом јајастих шара.

У сваком издубљењу насликана је по једна крилата богиња. Врста издубљења слична је по облику северо-западној и југозападној страни истога стуба. На југозападној страни највећи део рељефа је сада затрпан земљом.

Страна северо-западна (X рељеф одозго) Победа Истока! Лево, на крају рељефа види се још једна богиња. Лево император Галерије седи на једном камени; он носи обичне грађанске хаљине из тога доба. Пред њим стоји Победа, која држи једну гранчицу у левој, док десном руком полаже круну на главу императора победноца. По том се виде четири слона који вуку једна кола. То је славна сцена крунисања Источног Цезара за своју победу над Персијанцима. Иста страна (II рељеф одозго) Обновљена борба. Овај је рељеф много искварен. Сва десна стална је

готово избрисана. Они који су проучавали насликане преставе лука, уверавају да су ови рељефи слични онима на страни северо-источној и представљају борбу Римљана против Персијанаца побеђених и изгинулих.

Иста страна (III рељеф) Заробљавање Харема персиског краља од стране Римљана.

Борба је завршена и персиски краљ лежи, његов логор је заробљен и опљачкан, његова жена, дворни благо падају у руке победноца. Међу женама заробљеног харема налази се краљица Арсана; жена персиског краља, Нареса. У средини рељефа насликана су краљичина кола, праћена римским и персиским војницима.

Страна југо-источна (II рељеф). Галерије прима једно персиско изасланство. По

сле пораза, Нарес се одлучује да понаше једно посланство победноцу. То су личности високог порекла које видимо на овом рељефу. Лево Галерије стоји окружен својом пратњом, у средини, клече пред императором пет Персијанаца, који образују изасланство, и просе милост.

Иста страна III рељеф: Приношење жртве. Рељеф представља сјајну жртву у част Јупитера и Херкула. Церемонија се врши пред ходником једног храма, за који се мисли да је Јупитеров. У средини се види олтар у коме гори ватра, и разни дарови који су стављени пред његове ноге. Приношење жртве је слављено у овом храму за срећан исход рата. Херој, император Галерије, стоји десно од олтара, на који сипа